

ŞİRİNGÜL MUSAYEVA

ÜMİDLƏR YAYILSIN SABAHLARINA...

(hekayə)

*Qayabaşı, adın, sanki bir inci,
Yaylalar içində yerin birinci.*

...Dağlar... dağlar çox gözəldi, yamyaşıldı, biri o birini əvəzləyirdi, dik zirvələr sıraya düzülmüşdü, yamacları çiçəklərlə bəzənmişdi: haça zirvələrin başı üzərində masmavi səma görünürdü və mavi səma çox yaxında görünürdü. Hikmətə elə gəlirdi; haça zirvəni aşmaq və mavi səmaya ağ, pəmbə buludlara əllə toxunmaq olar. Hikmət çox istəyirdi mavi səmaya, ağ, pəmbə buludlara əllə toxunsun. Hikmət eləcə irəliyə şığıyır; sanki bir qartala dönmüşdü, özünü çox yüngül, qayğısız hiss edirdi, dik zirvələr, yamyaşıl, çiçəklərə bürünmüş dağ yamacları - hamısı ona gəl-gəl deyirdi, heç bir çətinlik çəkmədən dağların sinəsində gəzişirdi, birindən o birinə adlayırdı, dağlar özü onu bir-birinə ötürürdü.

Dağlar necə gözəldi... çəmənlər necə gözəldi... otlar, al-əlvan çiçəklər necə gözəldi... səma necə gözəldi... Günəş necə gözəldi... Günəş... Gözünü dünyaya açandan bəri gördüyü günəş. Günəş, babası, nənəsi, atası, bax bu dağlar, bu çəmənlər, bu Şebingülü baxçaları onun həyatıdır. Bunlar eləcə var idi; Hikmət gözünü açandan onları gör-

müşdü, babasını dinləmiş, nənəsini sevmişdi, bu dağları, bu masmavi göy üzünü seyr etmişdi. Dünya elə bu yamyaşıl dağlardan, dağların zirvəsinə toxunan masmavi səmadan, təzə-tər Şebingülü baxçalarından və şəfəqlər içərisində gülümsəyən al Günəşdən ibarətdi. Amma... Hikmət eşitmişdi: nənəsinin söhbətlərindən, babasının söylədiklərindən eşitmişdi; haradasa böyük bir dünya var: o dünya çox böyükdür, sonsuzluqdan başlayıb, sonsuzluğa gedir, başdan-başa dağlardan, çəmənlərdən, dənizlərdən, quş uçurmayan meşələrdən, cəngəlliklərdən ibarətdir. Bu meşələrin, ormanların, çəmənlərin, dağların, çeşmələrin sayı-hesabı yoxdur, amma nədənsə Şebinkarahisar, Yeşil Giresun, Kelkit vadisi, Kayabaşı, Köprübaşı, Eğribel Təpəsi, Çobanlar Çeşməsi, Sarıçiçək yaylası birdir - babası belə deyir. İnsanların sayı-hesabı yoxdur; milyon illər bundan əvvəl yaranıblar, milyon illər bundan sonra yaranacaqlar, amma Hikmətin babası birdir, nənəsi birdir, Koroğlu birdir, elə Hikmət özü də birdir. Çox qəribədir və çox müəmmalıdır...

Hikmət Okuyar xəyaldan ayrıldı, yanağında gilələnmiş göz yaşlarını əli ilə sildi. Hə

belə... belə işlər... xocam... Nədənsə bu gün xəyallar ona heç rahatlıq vermir. Babası Bektaş Ağası Qara Memed kişi əlindəki kərki ilə Şebingül kollarının dibini təmizləyir və onun üzünə baxmadan danışır. Nədənsə bir qədər pərtidir.

-Cavanlar quş olur, uçub uzaqlara gedirlər, ayağı yer tutan gedir. Bəs bu torpaqlar nə olsun? Dünyanın heç bir yerində belə gözəl yaylalar, torpaqlar yoxdur. Gedənlər geri dönsələr, bu torpaqlar üçün nə isə etsələr belə olmaz, bu torpaqlar da inkişaf edər, canlanar. Gedən geri dönmür ki...

-Baba, mən dönəcəyəm...

-Böyük adam... Aşiq Veysel də öz torpağından quş olub uçmuşdumu? Daha bizlərə ehtiyac yoxdur.

-İstəmirsən böyük adam olum?

***Sevdigim Çamoluk şöhrete erse
Servetleri bir kuşuna değışmem.
Bütün gözəllikler siraya girse
Bizimkinin bir kaşına değışmem.***

***Gül rengin içimi yakar, kovurar
Sevdanı könlümde bil Şebingülüm.
Dert alma,derman al çözümlerde dur
Bülbüle yar kimi gül, Şebingülüm.***

-Olmaz ki getməyəsən, elə burada yaşayaq?

-Burada nə işləyəcəm?

-Çoban.

-Mən çoban ola bilmərəm, Birgül.

-Al! - Birgül qönçə Şebingülü üzüb ona uzadır. - Məni xatırlayarsan.

Görəsən, dünyada ona gül uzadan mavi gözlü, teli burma-burma, al yanaqlı, bal dodaqlı qızdan gözəl məxluq varmı? Gözləri məsmavidir... məsmavi. Sonralar heç bu rən-

gdə, bu təmizlikdə bir göz görmədi. Bəlkə getməsin... Amma getdi... Yollar onu çəkib apardı.

***Karda, kışta kar yolları kesende,
Eğribeldə dağ rüzgarı esende,
Kırat gelir, murat olur desen de...
Yoldaş heç durmasın yoldan yol alsın.***

...Birgül qarşısında durmuşdu, mavi gözləri dolmuş səma kimiydi... Eğribel səmasına oxşayırdı. Soyuq payız yağışı yağdı üzünə üşüyürdü.

-Məni də apar özünlə.

-Aparacağam, Birgül, sən hələ böyü, mən də işlərimi yekunlaşdırım.

Amma... gələ bilmədi... gəlib apara bilmədi...

...-Gələ bilmədim, Birgül... - Hikmət Okuyar ağrıyan sinəsini ovuşdurdu; acı qəhər boğazına dirənmişdi; nədəndir qədrini bilmədiyi günün, üstündən yel kimi ötdüyü anın həsrətini çox çəkir.

Hə... belə... belə işlər... İnsan oğlu belədir, xocam. Cavanlıqda geriye dönməyi heç sevməz... Amma... İnsan oğlu sevdini də heç unutmaz. Unutmaq... bəlkə də heç ayrılmaz; necə ki bu torpaqlardan ayrıla bilmədi, necə ki uşaqlığından ayrıla bilmədi, necə ki babalı, nənəli, atalı-analı günlərindən heç ayrılmadı, eləcə də Birgüldən heç ayrılmadı.

Böyük şəhərlərdə oxudu. İnsanların gurluğu, məşinlərin gurluğu, hay-küyü, gənclik coşqusu onu alıb apardı. Getdi... Karadeniz, Şebinkarahisar, Giresun yörəsi, Kelkit vadisi, Dikmetaş, Altınova, Altınçevre, Hacıömer çiftliği, Karşıyaka, Avutmuş, Köprübaşı, İkiöğül, Değirmenönü, Qırkgöz, Birogul, Altıntepsi ovası, Erentəpə, Kınık, Karacaören, Kılıçkaya Barajgölü, güllü-bülbüllü Şebingülü bağçaları - hey xəyalındaydı. Arada bir gördüyü vətən oğullarından sordu:

*Özledim hemşehrim hele bir anlat
Tepelerden, derelerden nə xəber?
Bir az da meyveden, sebzedən söz et
Buzluklardan, seralardan ne xəber?*

*Ayrık otlarını yola bildinmi?
İlacı, gübreyi bula bildinmi?
Tohumluk buğdayı ala bildinmi?
Sökülmemiş meralardan ne xəber?*

Gözlədi, o torpaqlara dönəcəyi günü hey gözlədi. İçindəki həsrət, vətən sevgisi, xəyalındakı bülbüllü sebingülü baxçaları dilində, dodağında şeirlərə döndü - möhtəşəm şeirlərə, oxuyanın, dinləyənin qəlbində bənzərsiz, tayı, bərabəri olmayan izlər buraxan, duyğular oyadan, vətən sevgisini gücləndirən şeirlərə...

*Kayabaşı, gəlib üstə çıxarsam
Borcuna varmadan dönmiyəcəyim.
Yeşili seyr edip, maviyi görsem
Nadimak dermeden inmiyəcəyim*

Hələ o torpaqlara dönmədən o torpaqların, o dağların, gur çeşmələrin, sərin yaylaların, o torpaqlarda yaşayan sadədən sadə insanların: dağda tütək çalan çobanın, tarlalarda, bağlarda kətmən vuran əməkçinin, Şebingülü baxçalarında çiçək dərən - gül qoxulu qızların dilində Bizim Hikmətə döndü; Çoban dağa yolu düşən hansısa yad ölkə adamına dilboğaza qoymayaraq Bizim Hikmətdən bəhs etdi, nənələr mürgülü nəvələrin gələcəyə dikilən xəyal, arzu dolu dünyalarına şirindən şirin bir Bizim Hikmət dastanı ilə nəqş vurdu. Kelkit vadisi, Şebinkarahisar insanı onu Dağların ve Çobanların Şairi kimi sevdi, əzizlədi. Adı hər obada, eldə sevilərək çəkildi.

...-Hikmət Okuyar... Hikmət Okuyar... Hikmət Okuyar! - Egribeldirmi, Kayabaşındımı, Çobanlar Çeşmesidirmi, Köprübaşındımı, Aşıq Veysəldirmi, babasıdırmı, Birgüldürümü

hər gecə yuxusuna girən, qulağına pıçılda-
yan...

*Nerde erenlerin fermanı nerde?
Nerde dertlilerin dermanı nerde?
Duyur sözlerimi namerde, merde...
Duyur sözlerimi namerde, merde!*

...Və Bizim Hikmət söz verdi; qışı soyu-
ğuyla, sazağıyla, tufanıyla, yazı bənzərsiz,
ucsuz bucağısız yaşıl çəmənləriylə, zümrüd
dağlarıyla, məsmavi səmalarıyla, yayı-payızı
buludlu, bol meyvəli bağlarıyla dünyanın heç
bir yerində bənzəri olmayan bu torpaqları
dünyaya tanıdacağına söz verdi; Şebinkarahi-
sara, Kerkit vadisinə, Kayabaşına, Çobanlar
çeşməsinə, Köprübaşına, Aşıq Veysələ, Bir-
gülə söz verdi...

*...Çözüm türkünümüzdü dinləsin bir yol,
Naramızla dağlar inləsin bir yol,
Sevgi sözümüzdən anlasın bir yol,
Netice almadan dönmiyəcəyim.*

-Çətin məsələdir, çətin məsələyə toxunur-
sunuz. -Yaqub bəy başını buladı.

-Nəymiş o çətinlik? Bu gözəllikdə torpaq
diqqətdən kənar qalmalıdır? Mənim məq-
sədim bu torpaqları inkişaf etdirmək, gediş-
gəlişi asanlaşdırmaq, bu gözəllikləri dünyaya
tanıtmaqdır. Qoy oradakı insanlar dünyaya
çıxış alsın. İndiki texnika əsrində çətin işdir-
mi bu? Sadəcə, diqqət lazımdır, bu torpaqla-
ra ürəyi yanan vətən oğlu lazımdır.

*...Kelkit vadisində titən ocaqlar.
İçində birikmiş özlemi saklar
Bizim Hikmət indi netice bekler
Ben olsam bekletmem "Buyur al "derim.*

-O zaman mən də yolun açıq olsun deyi-
rəm! - Yakub bəy gülümsünərək ayağa durdu.

Sanki Hikmet Okuyarın üzərindən ağır bir yük götürüldü. Dərindən nəfəs aldı.

-Biz şairlərin şeirlərin, Dağların və Çobanların Şairi Bizim Hikməti axtarıq - qarşıdan gələn, üçü də bir-birindən gözəl qızlardan biri Metehandan soruşdu.

-Əvvəlcə tanış olaq. Mən Metehan.

-Mən Birgül.

-Mən Fatimə.

-Mən Xədicə.

-Neynirsiniz onu? - Metehan soruşdu.

-Şeirlərimiz var, əfəndim, oxuyacağım ona. Bir də onun şeirlərini dinləyəcəyik - öz dilindən.

-Onu çətin buralarda taparsınız. Tapsanız... tapsanız Eğribel Təpəsindəki Çobanlar Çeşməsi başında taparsınız.

***Hikmetin dəyişləri Bülbülün nefesinde.
Dinleyene sözü var, Eğribel tepesinde.***

-Eləysə gedək, ləngiməyək.

Kayabaşı, Eğribel Təpəsi, Çobanlar Çeşməsi, Sarıçiçək yaylası tazə-tər çiçəklərlə örtülüb. Hər tərəf gül-çiçəkdir. Çiçəklərin ətri adamı bihuş edir. Hikmət Okuyar Çobanlar Çeşməsinin başında əyləşib. Qəlbi çox kövrəlib, incədən incə olub, bir gül yarpağı kimi titrəyir. Ətrafına baxır: bu həmin Çobanlar Çeşməsidirmi?

Ah, zaman bir dəli atlı kimi şütüyüb keçdi yanından. Suların şırıltısı necə də o vaxtı andırır, sanki heç üstündən illər ötməyib, heç dəyişməyib. Ah, bu çöllər, çəmənlər, başı üstündə duran məsmavi səma, şəfəqlər içərisində gülümsəyən gözəl Günəş... - illər onlara heç toxunmayıb. İçindəki məsum qəlbli oğlana da heç nə toxunmayıb. Elə indi də dünyaya o məsum qəlbli, gözəl gözlü oğlanın baxışlarıyla baxır. Hələ də buludların ardınca qaçmaq, əl uzadıb onlara, mavi səma-

ya toxunmaq istəyi var içində.

-Salam.

-Salam.

-Siz, Bizim Hikmətiniz? Bu, Dağların və Çobanların Şairi Bizim Hikmet.

Hikmət Okuyar başını qaldırır: qarşısında mavi, səma kimi lacivərd, gözəl gözlü bir qız görür; saçları burma-burma çiyinlərinə dağılıb, yanaqları, qönçə dodaqları Şebingülü rəngindədir.

-Salam. - Qız ona gülümsəyir: təbəssümü eynən Birgülü xatırladır, illər heç toxunmayıb ona. Zaman hər şeyə rəğmən geriyyəmi qayıdıb?

-Al! - Qız ona bir şebingülü uzadır. Birgülün vaxtilə ona verdiyi şebingülünün eynisidir. Olurmu bu?

-Adın nədir?

-Birgül. Mən sizi tanıyıram, şeirlərinizi sox oxumuşam.

Hikmət Okuyar gülümsünür, mərd çöhrəsi işıqlanır.

-Siz bu dağların oğlusunuz, bu dağları dünyaya tanımaq istəyirsiniz, şeirləriniz də elə bu dağlardan bəhs edir, siz bizi sevirsiniz. - Birgül irəli yeriir.

-Elədir. - İllər ötmüş bu sevgidən heç nə əskilməmişdi. Metehan gülümsünür:

-Ustad, qızlar sizi çox axtarmış. Aradabir şəhərə də dönün.

Onlar əl-ələ verərək qarşıdakı zirvəyə doğru irəliləyirlər. Başları üzərində Günəş zərrin şəfəqlərini yayaraq gülümsəyir...

***Çağır gidenləri tut bas bağrına,
Çağlasın yenidən o gur sesimiz.
Umutlar dağılsın yarınlara...
Şenlensin köyümüz və mahellemiz...***

Qeyd:

Türk mətbuatında "Umutlar dağılsın yarınlara..." başlığı ilə dərc olunan hekayədəki şeirlər Türk Şairi Hikmet Okuyarındır.